

Slutrapport

Återrapportering av ekonomiskt stöd till lokalt brottsförebyggande projekt

Det sker mycket brottsförebyggande arbete runtom i landet, både som projekt och i den löpande verksamheten. Några av dessa insatser har kunnat genomföras med hjälp av ekonomiskt stöd från Brottsförebyggande rådet (Brå). Arbetet dokumenteras och efter insatsen lämnas en slutrapport till Brå.

Erfarenheterna från de olika projekten är många gånger intressanta för andra som arbetar med brottsförebyggande arbete och därför publicerar Brå ett urval av rapporterna på myndighetens webbplats.

För sakuppgifter och slutsatser står respektive författare eller organisation.

Fler rapporter finns att ladda ner på www.bra.se/lokaltarbete

Slutrapport av ekonomiskt stöd till lokalt brottsförebyggande arbete.

Dnr: B33-0189/2003

Städ- och klotterprojekt

Kartläggning

I Dals-Eds kommun ville vi förebygga klotter, nedskräpning och skadegörelse. Vårt lokala brottsförebyggande råd hade vid tiden för ansökan om medel från BRÅ uppmärksammat att dessa former av brott hade ökat. Signaler kom från skolan och kommunen, men inte så mycket polisen. Vi upplevde att det förekom mycket mer skadegörelse och klotter än vad anmälningarna till polisen visade. Snörumskolan hade varit utsatt för skadegörelse på skolgården nattetid och ungefär samtidigt hade fall av klotter utretts. Den lokala BRÅ-gruppen kallades samman för att ta ett gemensamt grepp om problemet.

Åtgärder

Syftet med detta projekt har varit att förhindra skadegörelse och klotter på skolorna och i samhället genom en dialog med eleverna/ungdomarna. Vi ville ge dem information och kunskap om kostnader, miljöarbete, ansvar mm kring dessa typer av brott genom information och samarbete. På det viset hoppades vi på att kunna medvetandegöra ungdomar och ändra deras beteende. Insatserna skulle rikta sig mot elever i grundskolan åk 0-9 samt gymnasieelever åk 1-3. Följande åtgärder planerades:

- Diskussion mellan BRÅ- arbetsgruppen och elevrepresentanter.
- Operation dagsverke
- Städansvarsområden uppdelat mellan årskurserna
- Eleverna får ta del av pengar som inte går åt till skadegörelse - skadebarometer
- Information från serviceförvaltningen, polisen och lokala BRÅ
- Kampanj ”Ett skräp om dagen”
- Föreläsning av KRIS
- Förbättring av belysning .
- Artiklar i lokalpressen

Ursprungligen hade vi sökt 95 000 kr från BRÅ, och vi beviljades 45 000 kr. Detta innebar att vi måste göra en revidering av ansökan där vi beskrev att vi måste ta bort planerad föreläsning av KRIS samt titta på billigare alternativ att förbättra belysning. Denna revidering godkändes av BRÅ.

Genomförande

Projektet skulle ha startats på vårterminen 2003, men sköts fram en termin eftersom beslutet om projektmedel från BRÅ kom efter planerad start. I stället kom vi igång i september 2003 och avslutade formellt i juni 2005. Vi hade redan påbörjat en dialog med eleverna innan projektet drogs igång, så vi kunde börja med att informera elever och personal om projektet och övrigt som vi ville göra eleverna medvetna om. Vi talade om att all skadegörelse kostar pengar, hur mycket och att det är skattepengar som går till detta – skattepengar som kommer ur föräldrarnas ficka och som hellre kunde gå till annat. Vi talade om att skadegörelse är brott och vad det kan bli för konsekvenser. Polis, serviceförvaltning, skola och folkhälso-samordnare medverkade.

Det blev inget ”operation dagsverke” eftersom skolan hade haft dåliga erfarenheter av detta förut. Vi fick inte heller till det så att eleverna fick var sina ansvarsområden som de skulle

hålla rena från klotter och skräp. Istället blev det någon slags medelväg där eleverna fick till uppgift att städa efter marknaderna (en på hösten och en på våren varje år). Högstadiet och mellanstadiet tog varannan marknad. Klasserna fick ansvar för att städa varsitt område i samhället och bjöds på lunch ute och glass eller filmvisning efteråt. Eleverna gjorde en jätteinsats med att få det rent och snyggt. Detta gjordes efter tre marknader, men den fjärde blev det inget eftersom skolan då hade lagt in en studiedag och det var inte acceptabelt att vänta längre än över helgen med städningen.

På lågstadiet lanserades kampanjen ”ett skräp om dagen”. Man hade en utedag där man städade i de närmaste omgivningarna och gick ut med budskapet att plocka upp minst ett skräp om dagen som man hittade – att inte bara plocka upp sitt eget skräp, utan att ta gemensamt ansvar för hur det ser ut runt oss. Belysningen på Snörrumskolan fick en översyn där man bytte ut vissa armaturer.

För att eleverna konkret skulle kunna följa effekterna av sina insatser så uppfördes en barometer i skolbiblioteket på Hagaskolan för mellan- och högstadieelever. Det beräknades att skadegörelse på skolan kostade ca 50 000 kr/år, så klossar som symboliserade den summan stoppades i ett avlångt rör (en termometer). Varje gång något hände tog man ur motsvarande mängd klossar och på elevråden hade man som stående punkt att se efter hur det stod till med barometern. Det som blev över efter årsskiftet fick eleverna behålla och göra något gemensamt för på skolan. De har bl.a köpt in en vattenautomat och en ny stereo till sitt kapprum.

Under tiden för projektperioden fick åk 4-6 besök av Pecke Polis på temat ”Varför sparka på sin egen lyktstolpe”. Åk 7-9 fick en föreläsning med KRIS.

Utsiktens gymnasium backade ur projektet. Att eleverna där inte nåddes av insatserna ser vi som beklagligt. Under projekttiden har det varit turbulens inom skolan med ledningsbyten som har tagit mycket kraft från både personal och elever och kanske påverkat engagemanget i projektet. Kommunen har också haft byte av folkhälsosamordnare under tiden.

Effekter

Den tydligaste effekten har kommit av den s.k barometern. Kostnaderna för skadegörelse har enligt serviceförvaltningen minskat betydligt på Hagaskolan under tiden för projektet, även om det är svårt att få fram exakta siffror. Av 50 000 kr i skadebarometern var det 35 700 kr kvar efter första året. Serviceförvaltningen tyckte det hela var så lyckat att man stoppade i 50 000 kr till en ny omgång. Efter v.39 i år var det 39 745 kr kvar. Den typ av skadegörelse som är vanligast är att man saboterar brandsläckare.

Barometern har åskådliggjort följderna av skadegörelse och klotter på ett väldigt bra sätt. I intervjuer med elever är det barometern de först nämner när man har pratat om städ- och klotterprojektet. Det har skapat diskussioner bland eleverna hur man ska minska skadegörelsen och de bryr sig mer om när det händer något. Man har skapat ett bra incitament för att säga ifrån om man ser någon klottra eller göra sönder saker, och man vet vad saker och ting kostar att åtgärda. Insikten om att det drabbar alla när man sabbar har infunnit sig hos de flesta elever, men tyvärr så finns det en liten del som inte har låtit sig påverkas. Åsikterna om huruvida situationen har blivit bättre eller sämre varierar. Någon säger att det går i vågor, men

att det över lag har blivit lugnare och någon annan upplever att det snarare har blivit sämre. Klart är i alla fall att det har varit en hel del pengar kvar i barometern.

Vad det har givit för effekt att man har förbättrat belysningen är inte helt lätt att mäta, men det har inte skett någon mer skadegörelse på Snörrumskolans skolgård sedan belysningen åtgärdades. På Hagaskolan gjordes förbättringar i skolgårdsbelysningen helt nyligen.

Föreläsningarna som hölls i projektet har varit uppskattade av både elever och personal. Särskilt föreläsningen med KRIS gjorde stort intryck på både elever och personal.

Städdagarna har fått både ris och ros av elever, personal och föräldrar. Somliga har tyckt att det har varit äckligt att plocka skräp och andra att det har varit tillfredsställande att kunna göra en insats. Vid ett tillfälle var det en hel klass som uteblev p.g.a att föräldrarna protesterade. De ansåg att det var kommunens uppgift att städa och inget som man skulle utnyttja barnen till att göra. Så här i efterhand kan vi konstatera att en bättre dialog med föräldrarna om projektet hade behövts.

Vi kan inte veta säkert vilka av våra insatser som har haft mest eller minst effekt, men via skadebarometern visar det sig i alla fall att vår totala insats har burit frukt. Mest sannolikt är det skadebarometern som har haft störst effekt och därefter städdagarna med tillhörande information.

Vi har haft en diskussion med skolan och i lokala BRÅ om hur vi ska gå vidare med detta arbete. Skolan ställer sig positiv till att fortsätta med städdagarna efter marknaderna och barometern som varit en succé vill man inte göra sig av med. Serviceförvaltningen önskar få komma in i ordinarie undervisning som en del i samhällskunskapen och informera och ha en fortlöpande dialog med eleverna om klotter, nedskräpning och skadegörelse. Vi håller även på att titta på möjligheterna att jobba med s.k klotterspanare.

Ekonomisk redovisning av projektet med dnr: B33 -0189/2003

Kommunen fick 2003-05-14 beviljat 45 000 kronor som stöd till det lokala brottsförebyggande arbetet i "Städ- och klotterprojektet". Pengarna har använts enligt nedan.

<u>Insatser:</u>	<u>Summa kronor:</u>
Föreläsare KRIS	6608:-
Föreläsare Pecke Polis	8216:-
Material och belöning till "Ett skräp om dagen"	3000:-
Belöningar i form av film, glass mm	1721:-
Belysning	16000:-
Redskap, material och arbetsledning vid städdagar	9500:-
<hr/>	
Totalsumma: 45045:-	

Dals-Ed 2005-11-17

Huvudman för projektet

Claes Hellberg, teknisk chef

Författare av slutrapporten

Linda Andersson, folkhälsosamordnare